

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 15–16 березня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

BuschLauer I-A., Fiedler S. Studien zu Fach, Sprache und Kultur. – Sprachraum Europa – Alles Englisch oder...? – Berlin: Frank & Timme GmbH, 2011. – 183 с.

ЕВОЛЮЦІЯ ТРИВАЛИХ ФОРМ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА

Несторенко Д. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, професор Кобякова І. К.

Процес перекладу тісно пов'язаний із соціолінгвістикою, контрастивною лінгвістикою, з мисленневими та когнітивними аспектами [2, с. 9]. Граматичні явища спричиняють певні труднощі під час переходу від одиниць оригіналу до одиниць цільової мови. Серед них тривалі форми англійського дієслова.

Тривалі форми є засобом вираження граматичної категорії виду, що має неоднозначне тлумачення. Складність її визначення зумовлена, перш за все, тісним зв'язком з категоріями часу та часової співвіднесеності, значення яких реалізується однією формою дієслова. Тому часто йдеться про видо-часові форми дієслова [4, с.111-113].

Видові (аспектуальні) значення в індоєвропейських мовах ґрунтуються на різних семантичних опозиціях (динамічності / статичності, обмеженості / необмеженості, завершеності / незавершеності; результативності / нерезультативності тощо).

Тривалий вид англійського дієслова, на думку лінгвістів, міг еволюціонувати від:

- 1) давньоанглійського сполучення «*beon/wesan* + дієприкметник, що закінчується на *-ende*»;
- 2) середньоанглійського сполучення «*be* + *a* (*on*) + віддієслівний іменник із суфіксом *-ing* або *-ung*»;
- 3) злиття двох вище згаданих словосполучень;
- 4) одиниць, що виникли під впливом кельтських мов.

В. М. Сердюк вважає, що основою сучасних форм тривалого виду є не середньоанглійське сполучення «*be* + *a* (*on*) + віддієслівний іменник із суфіксом *-ing* або *-ung*», а давньоанглійське сполучення «*beon/wesan* + дієприкметник, що закінчується на *-ende*», яке було доволі розповсюдженим та фонологічно стійким [3, с. 7]

Щодо категорії виду, то давньоанглійські дієслова різнилися за ознакою завершеності / незавершеності. Простежувався поділ на форми доконаного (Perfective Aspect) і недоконаного (Imperfective Aspect) виду. Перша позначала дію, що здатна завершуватися, має початок та кінець, друга – дію, що триває, без вказівки на початок чи кінець. Форма доконаного виду була маркованим членом опозиції, позначеним синтетичним способом – морфологічними маркерами (префіксами, наприклад: *be-, for-, of-, ze-, ā-, tō-*).

У середньоанглійський період сполучення «*be + форма на -ing / ung*» продовжує позначати обмежену та необмежену тривалість. У цей період на розвиток форм тривалого виду в англійській мові вплинули й контакти з кельтськими мовами, тривалі форми в яких були набагато давніші й розповсюдженіші, стійкіші й продуктивніші.

У ранньонovoанглійський період сполучення «*be + дієприкметник на -ing*» залежало від контексту і найчастіше виражало значення обмеженої тривалості, наприклад: *he was crying*. Результатом редукції закінчень стало перетворення закінчень «*-ende / inde*» на «*-in*» (що злилося з закінченням «*-ing*» віддієслівного іменника) та утворення дієприкметника I. Ранньонovoанглійські форми тривалого виду розвивалися під впливом латинської та французької мов.

У сучасній англійській мові категорія виду реалізується опозицією аналітичної маркованої форми тривалого виду (Continuous Aspect) та синтетичної немаркованої форми нетривалого (загального) виду (Non-Continuous (Indefinite) Aspect). Вибір відповідника в перекладі зумовлений категоріальним значенням форми тривалого виду. Проте, незважаючи на її багатозначність, вона може передаватися лише українською формою теперішнього часу дієслова недоконаного виду або дієслівною формою майбутнього часу.

Таким чином, знання не лише сучасного статусу, а й еволюції тривалих форм необхідне для виконання адекватного перекладу.

1. Верба Л. Г. Історія англійської мови / Л. Г. Верба. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 296 с.
2. Kobyakova I. Teaching Translation: Objective and Methods / I. Kobyakova, S. Shvachko // Advanced Education. - N 5. - Kyiv: Kyiv Polytechnic Institute, 2016. - P. 9-13.
3. Сердюк В. М. Еволюція, сучасний статус, функції тривалих та перфектних форм в англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук.

ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Сердюк Вікторія Миколаївна. – Харків, 1997. – 18 с.

4. Сердюк В. Н. Категориальний статус длительных и перфективных форм в английском языке / В. Н. Сердюк, Е. А. Ковтун // Методологічні проблеми сучасного перекладу: матеріали VIII Міжнародної науково-методичної конференції, 23-25 січня 2009 року. — Суми : СумДУ, 2009. — С. 111-114.

КОНТАМІНАЦІЯ ЯК ЧАСТИНА ПРОЦЕСУ НЕОЛОГІЗАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Николаєнко К. М.

Вашист К. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Медвідь О. М.

Контамінанти, або їх ще називають слова-портмоне, слова-злитки, слова-бленди, телескопічні слова, стають відомими в англійській мові ще з середини XIX століття. Оскільки контамінанти є втіленням індивідуальних поглядів і лінгвокреативних здібностей автора, а також обумовлені актуальністю контексту, більшість з них зберігають оказіональний характер [2].

Традиційно прийнято розділяти контамінанти на обмовки і ті, що були створені навмисно. Можна припустити, що перші контамінанти виникли в наслідок випадкової обмовки, яка могла здатися кумедною і згодом закріпитися як вдала гра слів. Єдиним формальним критерієм, що дозволяє з великим ступенем достовірності визначити, що контамінант – не обмовка, є склад контамінанту: психофізіологічні дослідження показують, що контамінована обмовка не може складатися з компонентів трьох різних слів [3, с.731], іншими словами, контамінант, який виник з трьох слів-основ, створений в особливих комунікативних цілях і апріорі не є обмовкою.

До сих пір залишається дискусійним питання про продуктивність контамінації як словотворчої моделі. На її користь говорить та обставина, що контамінанти можуть служити основою формування інших слів, як правило, дериватів, наприклад: *to infinitply* (*infinite + multiply*) + *-ment* – *infinitplyment*; *to jazzercise* (*jazz + to*